

9236/25

RECH 236
COMPET 402

Относно:	Препоръка на Съвета относно програмата за политиката за европейското научноизследователско пространство за периода 2025—2027 г.
----------	---

**ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА ОТНОСНО ПРОГРАМАТА ЗА ПОЛИТИКАТА ЗА
ЕВРОПЕЙСКОТО НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКО ПРОСТРАНСТВО ЗА ПЕРИОДА
2025—2027 Г.**

(Текст от значение за ЕИП)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 във връзка с член 182, параграф 5 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- 1) Днес ЕС е изправен пред многобройни и безпрецедентни предизвикателства. Световният ред се променя и основите на нашето обществено благосъстояние и сигурност се разклащат от бурния геополитически контекст, нарастващата икономическа конкуренция, безпрецедентно бързата и трансформираща технологична революция, както и от изменението на климата и неговите последици. Научните изследвания и иновациите (НИИ) са от решаващо значение за намаляване на уязвимостта на Европа и за отключване на пълния ѝ потенциал в рамките на европейското научноизследователско пространство (ЕИП) и играят решаваща роля за повишаване на устойчивата конкурентоспособност, устойчивостта на обществото, просперитета и сигурността на Европейския съюз. Необходимостта от засилване на европейското лидерство и стратегическата автономност в ключови технологични области, като същевременно се запази отворената икономика, стана неотложна.

- 2) Развитието на ЕНП е в основата на усилията ни да отговорим на тези предизвикателства. Амбицията за създаване на ЕНП като единен пазар за научни изследвания, технологии и иновации се зароди през 2000 г. и залегна в Договора от Лисабон като специфична цел на ЕС съгласно член 179 от ДФЕС. Въпреки че от 2022 г. досега беше постигнат значителен напредък в рамките на първата програма за политиката за ЕНП, необходимо е да се направи повече за по-нататъшното развитие на напълно функциониращо ЕНП, в което държавите се обединяват, за да координират и подобряват своите национални политики и екосистеми в областта на НИИ, и в което знанията, изследователите и технологиите могат да се движат свободно. По-машабната координация в целия ЕС чрез ЕНП може да спомогне за стимулиране на инвестициите и реформите, да допринесе за преодоляване на иновационната пропаст с конкурентите на ЕС в световен мащаб и в рамките на ЕС, както и да изиграе съществена роля за насърчаване на устойчивата конкурентоспособност.
- 3) Програмата за политиката за ЕНП е от ключово значение за изпълнението на приоритетите на ЕНП, определени в Пакта за научни изследвания и иновации в Европа. Тя е в основата на съвместните усилия на Европейската комисия, държавите членки и, когато е целесъобразно, асоциираните държави и заинтересованите страни за по-добро координиране на политиките за НИИ на всички равнища. Тя насърчава чувството им за принадлежност и по-голяма ангажираност и допринася за работата по концепцията за „пета свобода“ — единния пазар за научни изследвания и иновации. Програмата за политиката за ЕНП за следващия тригодишен цикъл (2025—2027 г.) има за цел:
- да допринесе за повишаване на конкурентоспособността на ЕС и гарантиране на стратегическата му автономност, като същевременно се запази отворената икономика, чрез координиране на специални инвестиции и реформи в областта на НИИ и, когато е целесъобразно, обединяване на ресурси на национално и, когато е приложимо, регионално равнище, както и на равнището на ЕС, налични в настоящата многогодишна финансова рамка за периода 2021—2027 г.;
 - да укрепи високите постижения и въздействието на ЕС в областта на НИИ, неговото глобално научно лидерство и привлекателността му за таланти в световен мащаб чрез рационализиране на пътищата за кариерно развитие в областта на научните изследвания, улесняване на мобилността на изследователите и обмена на знания в цяла Европа и насърчаване на достъпа до авангардни инфраструктури; и

- да засили устойчивото развитие и общественото въздействие на ЕС чрез координиране на усилията в областта на НИИ при промишлената трансформация, чрез развиване на полезни взаимодействия с други политики и насърчаване на по-издръжлива и кръгова икономика.

- 4) През последните 25 години ЕНП постигна големи успехи в основни области на политиката, сред които научноизследователските инфраструктури, отворената наука, международното сътрудничество, равенството между половете и приобщаването в областта на НИИ, съвместното планиране, научноизследователската кариера и мобилността на изследователите. Сред програмите, допринесли за тези постижения, са действията „Мария Склодовска-Кюри“, чрез които бяха финансирани над 150 000 изследователи с отлични постижения, по-специално чрез докторантски програми за високи постижения, стипендии за постдокторанти и обмен на персонал в областта на НИИ, а EURAXESS подкрепи над 2 милиона изследователи в тяхното кариерно развитие и мобилност в цяла Европа; Европейският облак за отворена наука (EOSC) осигурява безпрепятствен достъп до качествени данни и цифрови услуги, като същевременно подкрепя трансграничното и междудисциплинарното сътрудничество.
- 5) През 2021 г. държавите членки и Комисията постигнаха съгласие по нова визия и рамка на политиката за ЕНП, изложени в Пакта за НИИ¹ и заключенията на Съвета относно бъдещото управление на ЕНП². В дългосрочната визия се определят общите ценности и принципи, които ще ръководят НИИ, и се набелязват приоритетите за съвместни действия. В Пакта държавите членки потвърдиха ангажимента си да работят заедно за постигането на целите на ЕНП за насърчаване на сътрудничеството и координацията на политиките им за НИИ и да намалят разпокъсаността в Европа в областта на научните изследвания, технологиите и иновациите. В заключенията на Съвета от 2024 г. относно засилване на конкурентоспособността на ЕС, укрепване на ЕНП и преодоляване на неговата разпокъсаност³ държавите членки подчертаха също, че е от съществено значение да продължи изграждането и укрепването на екосистемите за НИИ, и изтъкнаха отново необходимостта от по-добра координация и съгласуваност между планирането и изпълнението на политиките на равнище ЕС и на национално равнище.

¹ Препоръка (ЕС) 2021/2122 на Съвета от 26 ноември 2021 г. относно Пакт за научни изследвания и иновации в Европа (ОВ L 431, 2.12.2021 г., стр. 1—9).

² 14308/21.

³ 16179/24.

- 6) С първата програма за политиката за ЕНП за периода 2022—2024 г. беше създадена солидна основа за постигане на целите на ЕНП. В нея приоритетните области на Пакта за НИИ бяха претворени в набор от конкретни действия. Комисията, държавите членки, асоциираните към „Хоризонт Европа“ държави и заинтересованите страни на равнището на ЕС съвместно изпълниха 17 действия. Като част от новата управленска структура Форумът за ЕНП и неговите подгрупи имат важна роля за изпълнението на ЕНП и неговите действия. Те осигуряват ефикасна рамка за сътрудничество между Комисията, държавите членки, асоциираните държави и съответните заинтересовани страни чрез приобщаващ и основан на участието подход. Това насърчава иновативните стратегии и чувството на принадлежност към политиките за укрепване на европейската екосистема за НИИ. В качеството си на съвместен консултативен комитет на високо равнище по въпросите на стратегическата политика Комитетът за европейското научноизследователско пространство и иновациите (ERAC)⁴ предоставя консултации на ранен етап на Съвета, Комисията и държавите членки по стратегически въпроси на политиката за НИИ, включително по стратегическите насоки на политиките и бъдещите тенденции, които изискват усъвършенстване на политиките на равнище на Съюза и на национално, включително регионално, равнище в областта на НИИ, включително по текущата и следващата Рамкова програма на Съюза за НИИ и други имащи отношение инициативи на Съюза, стимулирани от НИИ.

⁴ Решение (ЕС) 2021/2241 на Съвета от 13 декември 2021 г. относно състава и мандата на Комитета за европейското научноизследователско пространство и иновациите (ERAC) (ОВ L 450, 16.12.2021 г., стр. 143—147).

- 7) Комисията изтъкна постиженията на програмата за политиката за ЕНП за периода 2022—2024 г. и новата управленска структура в съобщението от 2024 г. „Осъществяване на Европейското научноизследователско пространство (ЕНП)“⁵. Постиганията в удовлетворяването на редица нужди в областта на НИИ в цяла Европа в рамките на първата програма за политиката за ЕНП за периода 2022—2024 г. включват например: 1) създаване на Коалиция за усъвършенстване на оценяването на научните изследвания (CoARA), 2) публикуване на „Кодекс за поведение на нулева толерантност срещу насилието, основано на пола, в системата на ЕС за научни изследвания и иновации“, 3) успешно провеждане на първия многостранен диалог относно принципите и ценностите на международното сътрудничество в областта на НИИ и приемане на изявление на министрите, 4) създаване на европейска рамка за привличане и задържане в Европа на талантите в областта на научните изследвания, иновациите и предприемачеството и поставяне на началото на Обсерваторията за кариерите в областта на научните изследвания и иновациите, 5) стимулиране на екологичната енергийна трансформация чрез изпълнение на Стратегическата програма за научни изследвания и иновации на пилотния проект на ЕНП относно водорода от възобновяеми източници, 6) укрепване и признаване на значението на способностите за управление на научни изследвания и 7) разработване на нова рамка за наблюдение и оценка на ЕНП.

⁵ COM(2024) 490.

- 8) Втората програма за политиката за ЕНП за периода 2025—2027 г. се основава на този подход и е разработена с цел да спомогне за укрепване на националните системи за НИИ и справяне със сложните глобални предизвикателства, пред които е изправена Европа. В нея са очертани 11 дългосрочни структурни политики за ЕНП и 8 конкретни действия в рамките на ЕНП, както е определено в точка 1 от настоящата препоръка, като за основа са използвани приоритетните области за съвместни действия на Пакта за НИИ и резултатите от изпълнението на първата програма за политиката за ЕНП за периода 2022—2024 г. Те са резултат от широкообхватен процес на съвместно създаване в рамките на Форума за ЕНП, който беше съсредоточен върху съдържанието на структурните политики за ЕНП и действията в рамките на ЕНП. Освен това ERAC допринесе, като на ранен етап предостави стратегически консултации относно необходимостта от послание на политиката за ЕНП, структурата на програмата за политиката за ЕНП за периода 2025—2027 г., гарантирането на ангажимента на най-малко половината от държавите членки за изпълнението на програмата и необходимостта от по-успешно комуникиране на нейните амбиции, цели и приоритети. Целта е изпълнението да започне през 2025 г. Програмата за политиката за ЕНП за периода 2025—2027 г. осигурява приемственост с текущите политики по първата програма, преследва основните дългосрочни цели на ЕНП и притежава необходимата гъвкавост, за да отговори на новите стратегически потребности. Тя следва да повиши видимостта и осведомеността относно ЕНП, неговите цели и действия.

ПРЕПОРЪЧВА:

1. Държавите членки да приемат програмата за политиката за ЕНП за периода 2025—2027 г., която включва 11 структурни политики за ЕНП и 8 действия в рамките на ЕНП. Структурните политики за ЕНП са дългосрочни дейности, включени в националните и европейските политики и системите за НИИ, които изискват усилия отвъд тригодишния цикъл на програмата за политиката за ЕНП. Те разполагат с тригодишен работен план, за да се гарантира изпълнението на мерките с цел постигане на очакваното дългосрочно въздействие. Действията в рамките на ЕНП са конкретни, съобразени с политиките и насочени към постигането на конкретни цели, за да се осигури съществена добавена стойност за ЕС, държавите членки асоциираните държави и заинтересованите страни, и трябва да бъдат осъществени в рамките на тригодишната програма за политиката за ЕНП. Всички предложения за структурни политики за ЕНП и действия в рамките на ЕНП за периода 2025—2027 г. са описани по-подробно в приложението.

2. Държавите членки да изпълняват структурните политики за ЕНП и действията в рамките на ЕНП, определени в програмата за политиката за ЕНП за периода 2025—2027 г., доброволно и въз основа на принципа на променливата геометрия, с Комисията и в координация, когато е целесъобразно, с асоциираните държави и заинтересованите страни, в съответствие с четирите приоритетни области за съвместни действия на Пакта за НИИ. Тези структурни политики и действия са насочени към: i) осигуряване на ясна добавена стойност на национално и европейско равнище, ii) оказване на въздействие чрез постигане на конкретни цели и осезаеми резултати в рамките на три години, iii) надграждане въз основа на постоянен процес на съвместно създаване между държавите членки, Комисията и, когато е целесъобразно, асоциираните държави и заинтересованите страни, iv) самостоятелност по отношение на една основна дейност, и v) доброволно изпълнение и в ред на променлива геометрия, което позволява гъвкавост по отношение на степента, в която държавите могат да участват. Структурните политики за ЕНП и действията в рамките на ЕНП следва да осигурят участието на най-малко половината от държавите членки за тяхното изпълнение.
3. Структурните политики за ЕНП и действията в рамките на ЕНП, изброени по приоритетни области, както е посочено в Пакта за НИИ в Европа, са следните:

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 1: ЗАДЪЛБОЧАВАНЕ НА ДЕЙСТВИТЕЛНО ФУНКЦИОНИРАЩ
ВЪТРЕШЕН ПАЗАР НА ЗНАНИЯ

Наличието на ефикасен, ефективен и добре функциониращ вътрешен пазар на знания, изграден върху свободното движение на изследователи, знания и данни, както и движението на мозъци са от съществено значение за изграждането на по-ефикасна и приобщаваща европейска система за НИИ. Той гарантира, че усилията и инвестициите се използват ефикасно, и създава необходимата критична маса за постигане на ефективност. За да се засили конкурентоспособността на ЕС, от съществено значение е да се укрепи международната позиция на ЕС и неговото научно лидерство чрез провеждане на новаторски НИИ по цялата верига на НИИ, включително фундаментални и приложни научни изследвания, и чрез повишаване на привлекателността на ЕС за таланти в световен мащаб, задържане на талантите в рамките на ЕС и преодоляване на разпокъсаността на ЕНП.

Комисията и държавите членки, в координация, когато е целесъобразно, с асоциираните държави и организациите на заинтересованите страни, ще продължат да работят по този приоритет чрез следните структурни политики за ЕНП:

- създаване на условия за отворена наука чрез споделяне и повторно използване на данни, включително чрез Европейския облак за отворена наука (EOSC);
- укрепване на устойчивостта, достъпността и издръжливостта на научноизследователските инфраструктури в ЕНП;
- укрепване на равенството между половете и приобщаването в рамките на ЕНП, по-специално чрез интерсекционален подход;
- повишаване на привлекателността и устойчивостта на научноизследователските кариери и подкрепа за мобилността;
- реформиране на оценяването на научните изследвания;
- увеличаване на капацитета и дейностите за оползотворяване на знанията;
- прилагане на глобалния подход към НИИ.

За следващите три години се предлагат следните действия в рамките на ЕНП:

- прилагане на равнопоставеността в отворената наука;
- усъвършенстване на екосистемата „Европейска наука в подкрепа на политиките“ (S4P);
- улесняване и ускоряване на отговорното използване на изкуствен интелект в науката в ЕС;
- повишаване на сигурността на научните изследвания.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 2: СЪВМЕСТНО ПОСРЕЩАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИЯ И ЦИФРОВИЯ ПРЕХОД И НА ДРУГИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА С ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОБЩЕСТВОТО И УВЕЛИЧАВАНЕ НА УЧАСТИЕТО НА ОБЩЕСТВОТО В ЕНП

За да може ЕНП да играе своята роля в стимулирането на конкурентоспособността, подобряването на качеството на живот на хората в ЕС и справянето с обществените предизвикателства, като екологичния и цифровия преход, то следва да създаде полезни взаимодействия с други политики с цел разработване на цялостни подходи. Инвестициите в НИИ следва да доведат до ценни резултати, които се използват и внедряват от пазара, и следва да подобрят научния прогрес и въздействието при посрещането на нуждите на обществото.

Като основни подходи за работата в тази приоритетна област бяха набелязани следните структурни политики за ЕНП:

- превръщане на стратегическия план за енергийните технологии (SET) в ключов тематичен компонент на ЕНП;
- подобряване на връзката между НИИ и висшето образование в рамките на ЕНП и разгръщане на пълния потенциал на европейските екосистеми за НИИ;
- повишаване на доверието в науката чрез гражданско участие, ангажираност и комуникация на науката.

За следващите три години се предлагат следните действия в рамките на ЕНП:

- ускоряване на инвестициите в НИИ за промишлена трансформация и конкурентоспособна устойчивост на Европа;
- ускоряване на методиките с нов подход (МНП) за напредък в биомедицинските научни изследвания и изпитването на лекарствени продукти и медицински изделия;
- разработване на последователна и координирана рамка за европейски подход към почтеността и етиката в областта на НИИ в условията на възникващи предизвикателства.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 3: ПОДОБРЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО ВИСОКИ ПОСТИЖЕНИЯ В ОБЛАСТТА НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИТЕ В ЦЕЛИЯ СЪЮЗ И ПОДОБРЯВАНЕ НА ВЗАИМОВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ИНОВАЦИОННИТЕ ЕКОСИСТЕМИ В ЦЕЛИЯ СЪЮЗ

Високите постижения в областта на научните изследвания обхващат цяла Европа, различни възрасти, дисциплини и сектори. Пълният им потенциал все още не е използван поради значителните различия във възможностите за изследователите и новаторите в ЕНП.

Като основен подход за работата в тази приоритетна област беше набелязана следната структурна политика за ЕНП:

- подобряване на достъпа до високи постижения.

За следващите три години се предлага следното действие в рамките на ЕНП:

- Засилване на ролята на НИИ: нова ера в управлението на научните изследвания.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 4: НАПРЕДЪК ПО СЪГЛАСУВАНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ И РЕФОРМИ В ОБЛАСТТА НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИТЕ

Тъй като ЕС се съсредоточава върху ключови области за бъдещата конкурентоспособност, устойчивост и благосъстояние, би било контрапродуктивно да се дублират, заместват или разпокъсват инвестициите и инициативите в областта на НИИ. Транснационалното сътрудничество повишава ефикасността чрез обединяване на ресурсите за постигане на критична маса и увеличаване на въздействието на знанията върху други области с цел стимулиране на НИИ. За да се гарантира, че тези инвестиции са ефикасни и въздействащи, в някои случаи ще е необходимо в националните системи за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) да се разработят, приложат и наблюдават структурни реформи. Целта на тези реформи е да се увеличат високите научни постижения, да се изгради култура на оползотворяване на резултатите от научните изследвания, да се засилят връзките между науката и бизнеса и да се насочват по-добре политиките в подкрепа на бизнес иновациите.

По тази цел не е предложена конкретна структурна политика за ЕНП или действие в рамките на ЕНП. Европейската комисия и държавите членки обаче остават решени да работят в тясно сътрудничество, като използват набор от съществуващи инструменти. По-конкретно, очаква се изпълнението на мерките за НИИ по линия на Механизма на ЕС за възстановяване и устойчивост да повиши националния капацитет за НИИ, особено в държавите, които продължават да изостават.

В рамките на европейския семестър за координация на икономическата политика Европейската комисия прави задълбочен анализ на националните системи за НИИ и отправя специфични за всяка държава препоръки за това как да се повиши нейният иновационен потенциал. След това Комисията следи ответните мерки на националната политика на държавите членки, за да оцени напредъка в преодоляването на установените пропуски в областта на НИИ. За да получат подкрепа за усилията си за подобряване на своите системи за НИИ чрез реформи, държавите членки и, когато е целесъобразно, асоциираните държави могат да използват експертна подкрепа по линия на механизма за подкрепа в областта на политиките по програмата „Хоризонт“ — инструмент, който се оказва изключително полезен за подобряване на изготвянето на политики и определяне на пътищата за реформи, както и по линия на двустранния засилен политически диалог с държавите членки и, когато е целесъобразно, с асоциираните държави по общоприети теми в областта на НИИ.

4. Като централен механизъм за управление на ЕНП следва да се запази установената рамка за сътрудничество в рамките на ERAC, който предоставя ясни стратегически консултации и насоки за НИИ, както и в рамките на Форума за ЕНП, който отговаря за засилване на координацията с цел ефективно изпълнение на програмата за политиката за ЕНП. Изпълнението на следващата програма за политиката за ЕНП за периода 2025—2027 г. следва да продължи да бъде приобщаващо и прозрачно на всички равнища на управление, за да се насърчат съвместното създаване и чувството за принадлежност към програмата. Извън дейностите по програмата за политиката за ЕНП за периода 2025—2027 г. Форумът за ЕНП следва да продължи да установява възникващите предизвикателства, които изискват междудържавно сътрудничество и са обхванати от Пакта за НИИ, като например последващите действия във връзка със свободата на научните изследвания и укрепването на научното лидерство на Европа.

5. Структурните политики за ЕНП и действията в рамките на ЕНП следва да се изпълняват от държавите членки доброволно и въз основа на принципа на променливата геометрия в съответствие с точка 2 от настоящата препоръка. На държавите членки се препоръчва да включат своите региони и заинтересовани страни на национално равнище в подкрепа на изпълнението на програмата за политиката за ЕНП за периода 2025—2027 г. Координираното изпълнение следва да гарантира активното и широко участие на заинтересованите страни на равнището на ЕС в целия спектър — от научните изследвания до иновациите и внедряването на пазара. Категориите заинтересовани страни във Форума за ЕНП следва да бъдат преразгледани, за да се проучи кое е оптималното представителство на различните интереси, по-специално на частния сектор и гражданското общество.
6. Държавите членки и Европейската комисия следва да продължат да подкрепят пълноценното участие на държавите, асоциирани към програмата „Хоризонт Европа“, и на организациите на заинтересованите страни на равнището на ЕС при изпълнението на програмата за политиката за ЕНП за периода 2025—2027 г.
7. Инвестициите в НИИ в ЕС не отговарят на очакванията и остават под равнището на инвестициите в много от световните конкуренти на ЕС. Понастоящем ЕС изразходва около 2,3 % от своя БВП за НИРД, което е далеч под целта от 3 % за НИРД, определена през 2002 г. в Декларацията от Барселона. За да се отговори на многостранното предизвикателство за постигане на целта от 3 % от БВП, е необходим подновен политически ангажимент, за да се стимулират публичните и частните инвестиции в НИРД в рамките на наличните средства. Необходими са и допълнителни реформи за подобряване на националните екосистеми за НИИ и за постигане на максимално въздействие от увеличаването на инвестициите в НИИ. В допълнение към приоритетната област на Пакта за НИИ „Напредък по съгласуваните инвестиции и реформи в областта на НИИ“ държавите членки и Комисията следва да продължат усилията си в тази посока.

8. Европейската комисия следва да продължи да прилага механизма за наблюдение на ЕНП, очертан в Пакта за НИИ в Европа и подробно описан в „Рамката за бъдещия механизъм за наблюдение на ЕНП“, представена от Комисията на Съвета на 10 юни 2022 г.⁶ С механизма за наблюдение на ЕНП ще се оценява напредъкът по отношение на приоритетите на ЕНП, както са определени в Пакта за НИИ. Механизмът за наблюдение на ЕНП следва да се състои от:

- 1) редовно актуализирано табло с показатели за ЕНП за следене на напредъка по отношение на целите на ЕНП както на равнището на ЕС, така и на национално равнище;
- 2) на всеки три години — мониторингов доклад за ЕНП от Комисията до Съвета за преглед на изпълнението на програмата за политиката за ЕНП,
- 3) на всеки три години — доклади за ЕНП по държави, в които се прави преглед на напредъка на държавите в изпълнението на програмата за политиката за ЕНП, като се гарантира, че това не води до допълнителна тежест за държавите членки.

Държавите членки следва да продължат да обменят информация за ЕНП, по-специално като предоставят данни и информация чрез платформата за политиката за ЕНП. Държавите членки следва също така да насърчават изпълнението на структурните политики за ЕНП и действията в рамките на ЕНП и прилагането на резултатите, които се отнасят за тях, като използват наличната подкрепа.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета
Председател

⁶ 9578/22.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Подробно обяснение на структурните политики за ЕНП и действията в рамките на ЕНП

Предложенията за структурни политики за ЕНП и действия в рамките на ЕНП са описани по-подробно в следната последователност. Доколкото *тези политики и действия водят до необходимост от финансиране от бюджета на ЕС, това финансиране е ограничено до наличните средства съгласно настоящата многогодишна финансова рамка за периода 2021—2027 г.*

Структурни политики за ЕНП

- Създаване на условия за отворена наука чрез споделяне и повторно използване на данни, включително чрез Европейския облак за отворена наука (EOSC)
- Укрепване на устойчивостта, достъпността и издръжливостта на научноизследователските инфраструктури в ЕНП
- Укрепване на равенството между половете и приобщаването в рамките на ЕНП, по-специално чрез интерсекционален подход
- Повишаване на привлекателността и устойчивостта на научноизследователските кариери и подкрепа за мобилността
- Реформиране на оценяването на научните изследвания
- Увеличаване на капацитета и дейностите за оползотворяване на знанията
- Прилагане на глобалния подход към НИИ
- Превръщане на стратегическия план за енергийните технологии (SET) в ключов тематичен компонент на ЕНП
- Подобряване на връзката между НИИ и висшето образование в рамките на ЕНП и разгръщане на пълния потенциал на европейските екосистеми за НИИ

- Повишаване на доверието в науката чрез гражданско участие, ангажираност и комуникация на науката
- Подобряване на достъпа до високи постижения в ЕС

Действия в областта на ЕНП

- Прилагане на равнопоставеността в отворената наука
- Усъвършенстване на екосистемата „Европейската наука в подкрепа на политиките“ (S4P)
- Улесняване и ускоряване на отговорното използване на изкуствен интелект в науката в ЕС
- Повишаване на сигурността на научните изследвания
- Ускоряване на инвестициите в НИИ за промишлена трансформация и конкурентоспособна устойчивост на Европа
- Ускоряване на методиките с нов подход (МНП) за напредък в биомедицинските научни изследвания и изпитването на лекарствени продукти и медицински изделия
- разработване на последователна и координирана рамка за европейски подход към почтеността и етиката в областта на НИИ в условията на възникващи предизвикателства.
- Засилване на ролята на НИИ: нова ера в управлението на научните изследвания

Структурни политики за ЕНП

1. СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ОТВОРЕНА НАУКА ЧРЕЗ СПОДЕЛЯНЕ И ПОВТОРНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ДАННИ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ЧРЕЗ ЕВРОПЕЙСКИЯ ОБЛАК ЗА ОТВОРЕНА НАУКА (EOSC)

Цели

- Възнаграждаване и преподаване на практики и умения в областта на отворената наука, което ги превръща в „новото нормално“;

- стандартите, инструментите и услугите позволяват на изследователите да намират, да получават достъп, да използват повторно и да комбинират резултатите;
- разгръщане и поддържане на обединена инфраструктура, управлявана от общността, която позволява отворен обмен на научни резултати;
- Европа е в ролята на двигател на мрежа от научноизследователски данни FAIR⁷ с установени връзки с други пространства за данни;
- на изследователите се предоставят по-добри правни условия и ресурси за достъп и повторно използване на публично финансирани резултати от научни изследвания и за използване на публикации и данни за научни цели.

Описание

Целта на тази структурна политика е да се постигне съществена промяна в изследователските общности и изследователските инфраструктури в Европа. Стремежът ще бъде чрез нея да се създаде по-добра правна рамка на ЕС за отворен обмен, безпроблемен достъп и надеждна повторна употреба на научноизследователски данни и други цифрови научноизследователски обекти, използвани и създадени по време на жизнения цикъл на научните изследвания. Примерни дейности са:

- Насърчаване на използването от европейската изследователска общност на ЕС възела на Европейския облак за отворена наука (EOSC);
- подкрепа за разширяване на обединението на EOSC с няколко възела и осигуряване на неговата мащабируемост чрез общи за обединението на EOSC стандарти и политики за използване от 2025 г. нататък;
- по-нататъшно провеждане на консултации със заинтересованите страни и събиране на повече доказателства за набелязаните варианти на политиката, за да стане законодателната и регулаторната рамка на ЕС в областта на авторското право и данните подходяща за научни изследвания;
- разширяване на рамката за мониторинг на EOSC с най-съвременни методики за оценка на въздействието на съответните политики и практики.

⁷ Лесни за намиране, достъпни, оперативно съвместими и повторно използваеми.

Очаквани резултати

- Развитие на обединение с висока стойност в рамките на EOSC и увеличаване на популярността му;
- увеличаване на количеството и производителността на научноизследователските данни FAIR в Европа;
- набелязване на области за мерки и инициативи с цел рамката на ЕС за авторското право и данните да бъде подходяща за целите на научните изследвания;
- оценяване на въздействието на политиките и практиките в областта на отворената наука въз основа на информационна платформа за политиките в областта на отворената наука.

2. УКРЕПВАНЕ НА УСТОЙЧИВОСТТА, ДОСТЪПНОСТТА И ИЗДРЪЖЛИВОСТТА НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИТЕ ИНФРАСТРУКТУРИ В ЕНП

Цели

- Укрепване на услугите в областта на научноизследователската инфраструктура (НИ), които са по-добре адаптирани към нуждите на ползвателите в контекста на съвременните и нововъзникващите научни, технологични и иновационни предизвикателства и приоритетите на политиката на ЕС;
- укрепване на европейската екосистема на НИ, включително чрез консолидиране на съществуващите НИ и идентифициране на нови проекти за НИ, които да запълнят пропуските;
- създаване на по-интегрирани и устойчиви схеми за засилване на достъпа до НИ и техните услуги, по-специално за изследователите и новаторите от цялото ЕНП;
- повишено въздействие върху научните изследвания и обществото и по-активно взаимодействие с промишлеността;
- създаване на по-добри връзки и, когато е целесъобразно, оперативната съвместимост между различните видове инфраструктури (НИ, технологични инфраструктури, електронни инфраструктури, инфраструктури за данни);
- насърчаване на по-голямо участие на заинтересованите страни в дейностите във връзка с НИ.

Описание

Чрез тази структурна политика се осигуряват откритост, достъпност и сигурност на устойчивите НИ на световно ниво за изследователите и иноваторите в цялото ЕНП, развиват се и се консолидират НИ, тяхната интеграционна функция в екосистемата на НИИ и потенциалът им за изпълнение на приоритетите на ЕС. Дългосрочната стратегия ще рационализира средата на НИ и ще определи и приоритизира услугите и технологиите в областта на НИ, необходими за повишаване на конкурентоспособността на ЕС в областта на науката и технологиите, стратегическата му автономност и капацитета му за решаване на обществените предизвикателства.

- Разработване на дългосрочна стратегия за НИ;
- осъществяване на ясен мониторинг на ефективността на различните НИ;
- извършване на ясен анализ на финансовата подкрепа за НИ;
- извършване на стратегически анализ на средата за НИ в Европа.

Очаквани резултати

- **От дългосрочни и повтарящи се дейности:** 1) дългосрочна стратегия на ЕС за научноизследователските инфраструктури, включително нов стратегически подход за подкрепа на научноизследователските инфраструктури от страна на ЕС; 2) пътна карта на Европейския стратегически форум за научноизследователски инфраструктури (ESFRI) за 2026 г. и ключови елементи за анализа на условията за 2028 г., 3) мониторинг на знаковите обекти на ESFRI; 4) ангажиране на заинтересованите страни (доклади за събития/дейности).
- **От краткосрочни дейности — доклади с препоръки относно:** 1) финансиране, включително полезни взаимодействия с националното и регионалното финансиране, ЕС и други източници, 2) международно сътрудничество, като се вземат предвид съображенията за сигурност на научните изследвания; 3) оценка на въздействието на ESFRI; 4) устойчивост и екологизиране на европейските научноизследователски инфраструктури; 5) по-нататъшно укрепване на ERIC като част от екосистемата на НИ.

3. УКРЕПВАНЕ НА РАВЕНСТВОТО МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ И ПРИОБЩАВАНЕТО В РАМКИТЕ НА ЕНП, ПО-СПЕЦИАЛНО ЧРЕЗ ИНТЕРСЕКЦИОНАЛЕН ПОДХОД

Цели

- Задълбочаване на политическия диалог и на координацията на политиките и действията между държавите членки и, когато е целесъобразно, асоциираните държави и заинтересованите страни относно равенството между половете и приобщаването, по-специално чрез интерсекционален подход, в областта на НИИ, включително чрез институционални/структурни промени с помощта на приобщаващи планове за равенство между половете (ПРП), интегриране на измерението на пола в съдържанието на НИИ, прекратяване на насилието, основано на пола, и разработване на бюджетиране, съобразено с равенството между половете;
- постигане на напредък относно равенството между половете и приобщаването, по-специално чрез интерсекционален подход, в областта на НИИ чрез усвояването и усъвършенстването на съществуващите препоръки и инструменти;
- подобряване на събирането на данни, мониторинга и оценката на равенството между половете и приобщаването, по-специално чрез интерсекционален подход, в областта на НИИ, за да се установят успешните практики и предизвикателствата, както и всички пропуски, които трябва да бъдат преодолени чрез бъдещи политики и мерки;
- намаляване на географските различия в работата по постигане на равенство между половете и приобщаване, по-специално чрез интерсекционален подход, между държавите членки и, когато е целесъобразно, асоциираните държави;
- постигане на по-висок процент на участие на жените и слабо представените изследователи, подобряване на качеството на условията на труд (и обучение), като се гарантират равенство между половете, баланс между половете, равни възможности и приобщаване за изследователите от всички среди, включително по-слабо представените и маргинализираните групи, по-справедливо набиране на кадри, повишаване и разпределение на бюджета, наличие на мерки за равновесие между професионалния и личния живот, по-безопасна среда без насилие, основано на пола, по-добър баланс между половете на ръководни позиции и обективни и по-качествени резултати в областта на НИИ.

Описание

Чрез тази структурна политика ще се подобрят качеството и обществената значимост на НИИ, ще се подпомогнат привличането и задържането на по-многообразни таланти в системата на Европа за НИИ и ще се гарантира, че всеки може да разгърне максимално потенциала си, като покаже, че ЕС продължава да бъде ангажиран с това да играе водеща роля на международно равнище в осигуряването на равенство между половете и приобщаването, по-специално чрез интерсекционален подход, в областта на НИИ.

Очаквани резултати

- Разработване на подход за мониторинг и оценка на ефективното прилагане на приобщаващи ПРП;
- разработване на насоки за прилагане на интерсекционален подход в политиката за НИИ, включително при събирането, подбора и анализа на показатели;
- разработване на подход за мониторинг и оценка, който да популяризира интегрирането на измерението на пола в съдържанието на НИИ;
- засилен механизъм за интегриране на аспекта на пола с оглед на полезни взаимодействия с други действия в рамките на ЕНП на равнището на ЕС и на национално равнище;
- прилагане в областта на НИИ на Кодекса за поведение относно насилието, основано на пола, разработен в рамките на действие 5 от програмата за политиката за ЕНП за периода 2022—2024 г.;
- разработване на принципи за бюджетиране и проследяване на разходите, съобразени с равенството между половете, в областта на НИИ.

4. ПОВИШАВАНЕ НА ПРИВЛЕКАТЕЛНОСТТА И УСТОЙЧИВОСТТА НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИТЕ КАРИЕРИ И ПОДКРЕПА ЗА МОБИЛНОСТТА

Цели

- Насърчаване на признаването на научноизследователските професии и на оперативната съвместимост и съпоставимостта на научноизследователските кариери в различните сектори и държави членки в съответствие с Препоръката на Съвета относно европейска рамка за привличане и задържане на таланти в областта на научните изследвания, иновациите и предприемачеството в Европа;
- подобряване на условията за наемане на работа и условията на труд, включително аспектите, свързани с открития, прозрачен и основан на заслугите подбор (OTM-R);
- укрепване на уменията на изследователите с цел насърчаване на междусекторните и междудисциплинарни кариери;
- подкрепа за по-успешно кариерно развитие и израстване и оформяне на нови инвестиционни направления с цел намаляване на несигурността и разширяване на спектъра от кариерни възможности;
- работа за по-балансирано движение на таланти, включително междусекторен обмен;
- осигуряване на ефективни и надеждни данни от Обсерваторията за кариерите в областта на научните изследвания и иновациите (ReICO);
- създаване на полезни взаимодействия с други свързани действия на политиката за ЕНП и свързани настоящи и бъдещи инициативи на ЕС, по-специално тези, които подкрепят мобилността на изследователите в цяла Европа, като например пакета на Комисията относно мобилността на уменията и талантите.

Описание

Целта на структурната политика е научноизследователските кариери в Европа да станат по-привлекателни и устойчиви, като чрез тях се подкрепя съвместното изпълнение от ЕС, държавите членки и, когато е целесъобразно, асоциираните държави и заинтересованите страни на всички действия, произтичащи от действие 4 от програмата за политиката за ЕНП за периода 2022—2024 г., и се проследяват резултатите от изпълнението на тези инициативи и реформи по места. Действието ще включва обмен на добри практики, разработване на насоки и препоръки и принос към консолидирането на ReICO.

Очаквани резултати

- Съвместно разработени насоки за прилагане на Препоръката на Съвета относно европейска рамка за привличане и задържане на таланти в областта на научните изследвания, иновациите и предприемачеството в Европа — за по-качествени работни места и по-добре функциониращ пазар на труда в областта на научните изследвания;
- мрежа за партньорски практики за обмен на опит и укрепване на научноизследователските кариери на европейско, национално, регионално и организационно равнище;
- консолидирана ReICO с участието на съответните субекти извън общността на НИИ и съвместно отстраняване на пропуските;
- препоръки за по-успешно кариерно развитие и израстване в кариерата, включително европейски модели за назначения, водещи до хабилиране, и свързаните с това оценка и механизми за финансиране;
- съвместно създадени инвестиционни направления, обединяване и координиране на силите и съвместно разработване на инициативи за намаляване на несигурността и улесняване на кариерното развитие към неакадемични научноизследователски кариери.

5. РЕФОРМИРАНЕ НА ОЦЕНЯВАНЕТО НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Цели

- Извършване на институционални промени с цел подобряване на оценяването на научните изследвания;
- измерване на степента на напредък, постигнат с реформите в оценяването на научните изследвания;
- повишаване на знанията и осведомеността за реформите;
- установяване на пропуските в реформите, всички ограничаващи или възпиращи фактори и необходимите допълнителни мерки;
- накрая, подпомагане на повишаването на качеството, резултатите и въздействието на научните изследвания и по този начин постигане на по-висока степен на привлекателност на научноизследователските кариери.

Описание

Начинът, по който понастоящем се оценяват научноизследователските проекти, изследователите, научноизследователските звена и научноизследователските институции, все още се основава в голяма степен на ограничен набор от резултати и дейности в областта на научните изследвания, главно публикации, и се доминира от някои неподходящи видове употреба на редица показатели и методи за оценка на качеството, резултатите и въздействието на научните изследвания.

- Установяване и широко споделяне на добри практики, набори от инструменти и препоръки за оценяване на научните изследвания;
- организиране на международни диалози, мероприятия за разпространение и взаимно обучение от страна на Комисията, Коалицията за усъвършенстване на оценяването на научните изследвания (CoARA) и държавите членки;
- осъществяване на реформи в областта на оценяването на научните изследвания в научноизследователските институции;
- провеждане на проучване за определяне на промените, направени в националните рамки, промените, извършени от научноизследователските институции, и промените, които се очакват от планове за действие на страните, подписали Споразумението за реформиране на оценката на научните изследвания;
- продължаване на националните диалози между националните органи и научноизследователските организации.

Очаквани резултати

- Увеличаване на познанията и осведомеността за практиките и реформите за оценка на научните изследвания, както и на ангажираността с тях, с помощта на CoARA, научноизследователските организации (включително организациите за провеждане на научни изследвания, организациите за финансиране и оценка на научни изследвания), националните органи и институциите на ЕС;
- подкрепа, картографиране и анализ на направените промени в националните рамки и в отделните научноизследователски институции;
- идентифициране на оставащите пропуски в реформите и на всички мерки, които все още са необходими на всички нива (институционално, национално и европейско).

6. РАЗШИРЯВАНЕ НА КАПАЦИТЕТА И ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ЗНАНИЯТА

Цели

- Засилване на оползотворяването на знанията и внедряването им, както и на уменията и професионалната подкрепа;
- подобряване на достъпа и използването на интелектуални активи и данни, получени в резултат на научни изследвания и иновации;
- укрепване на културата на оползотворяване на знанията.

Описание

ЕС се сблъсква с предизвикателства, когато става въпрос за превръщането на резултатите от научните изследвания и иновациите в полза за обществото и икономическа стойност, както и за запазването на стойността в ЕС, което е от съществено значение за функционирането на вътрешния пазар. Стремешът ще бъде с тази структурна политика да се „затвори“ европейската среда на познанията чрез

- изграждане на капацитета на посредниците да укрепват връзките между академичните среди, промишлеността и публичните органи;
- подобряване на достъпа до интелектуалните активи и тяхното опазване, по-специално чрез отговорно лицензиране и подход за съвместно управление на данните;
- укрепване на капацитета и уменията на участниците в НИИ за оползотворяване, включително на научноизследователските и финансиращите организации;
- увеличаване на усвояването на резултатите от мултидисциплинарни изследвания, включително в областите на социалните науки, изкуствата и хуманитарните науки;
- подобряване на рамката за измерване на създадената по-широка обществена стойност.

Очаквани резултати

- Европейска схема за принципите на отговорно лицензиране и подход за споделено управление на данните, за да се улесни по-широкото междусекторно сътрудничество и да се извлекат ползи както за предприятията, така и за обществото, като се вземат предвид съображенията за сигурност на научните изследвания;
- „учебни лаборатории за създаване на стойност“ за развиване на умения за оползотворяване на знанията и предприемачество чрез целенасочени обучения, взаимно обучение и контакт с ролеви модели;
- насоки относно политиките за увеличаване и ускоряване на усвояването на резултатите от НИИ с мултидисциплинарен характер в Европейското научноизследователско пространство въз основа на фоново проучване на Комисията и на работата по създаване на специална мрежа;
- всеобхватна рамка за измерване, покриваща широкия спектър от дейности за оползотворяване на знанията, за да се наблюдава ефективността на ЕНП в тази област.

7. ПРИЛАГАНЕ НА ГЛОБАЛНИЯ ПОДХОД КЪМ НИИ

Цели

- Гарантиране, че програмата за политиката за ЕНП за периода 2025—2027 г. включва международното измерение като междусекторна, дългосрочна и фундаментална характеристика на екосистемата за НИИ.
- подобряване на взаимодействието между наука, политика и дипломация;
- справяне с глобалните предизвикателства, като същевременно се защитават стратегическите интереси, ценностите и принципите на Съюза, неговите държави членки и, когато е целесъобразно, асоциираните държави;
- насърчаване на еднакви условия на конкуренция на равнището на ЕС в международното сътрудничество в областта на НИИ;
- задълбочаване на познанията за двустранното сътрудничество, водено от държавите членки и по целесъобразност от асоциираните държави, с държави извън ЕС.

Описание

На фона на фундаменталните промени в геополитическата, научната и технологичната среда ЕС следва да използва по-стратегически силата на международното сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите, включително за популяризиране на общите принципи и ценности на ЕС.

Тази структурна политика ще бъде провеждана чрез дейностите и дискусиите на постоянната подгрупа на Форума за ЕНП за глобален подход към НИИ:

- периодично картографиране на двустранното и многостранното научно сътрудничество на държавите членки и по целесъобразност на асоциираните държави и заинтересованите страни;
- насърчаване на полезните взаимодействия с други програми и инициативи на ЕС, като например Global Gateway;
- координиране и съгласуване с други действия в рамките на ЕНП, като например предложеното действие относно сигурността на научните изследвания;
- предоставяне на информация и насоки за това как да се засили международното измерение на следващата рамкова програма.

Очаквани резултати

- Европейска рамка за научна дипломация (2025 г.);
- пътна карта за многостранен диалог относно ценностите и принципите на международното сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите (2025 г.);
- нови пилотни инициативи в рамките на подхода „Екип Европа“, включително с Латинска Америка и Карибския регион през 2025 г. и Индия през 2026 г.; както и разширяване на настоящите подходи на „Екип Европа“ към Африка и Китай;
- становище относно начина на организиране на дейностите по международно сътрудничество в областта на НИИ с трети държави в рамките на следващата рамкова програма.

8. ПРЕВРЪЩАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИЯ ПЛАН ЗА ЕНЕРГИЙНИТЕ ТЕХНОЛОГИИ (SET) В КЛЮЧОВ ТЕМАТИЧЕН КОМПОНЕНТ НА ЕНП

Цели

- Задълбочаване на връзките между общността за НИИ и промишлеността, за да се подпомогне внедряването на иновации в областта на чистата енергия, без да се увеличава административната тежест;
- формиране на съвместни подходи по междусекторни въпроси, включително развитие на умения, научни изследвания и иновации, съобразени с нуждите на обществото, цифровизация, както и навлизане на пазара и достъпност на пазара;
- преразглеждане на настоящия технологичен обхват, за да се предложат нови подходящи технологии за чиста енергия, ако е необходимо;
- подобряване на сътрудничеството между европейските платформи за технологии и иновации и европейските промишлени съюзи.

Описание

Тази структурна политика ще допринесе за постигането на общите цели на ЕНП чрез задълбочаване на координацията между програмите и инициативите за НИИ в областта на чистата енергия на европейско, национално и институционално равнище и чрез засилване на сътрудничеството между участниците в Европа с оглед на приноса към общите цели в областта на климата и околната среда. Освен това превръщането на обновения план SET в структурна политика на новата програма за политиката за ЕНП ще бъде двигател за стартиране и разгръщане на нови ключови инициативи и за по-добро обвързване на целта за НИИ в областта на чистата енергия с по-широката перспектива на НИИ. Така например сред действията на стратегията на ЕС за слънчевата енергия е посочено изготвянето с държавите членки на съвместна стратегическа програма за НИИ в областта на слънчевата енергия. Допълнителните предвидени дейности включват:

- създаване на пет междусекторни работни групи, които да изготвят препоръки и инструменти по междусекторните въпроси в рамките на плана SET;
- създаване на работно направление за водорода за изпълнение на пилотния проект на ЕНП относно водорода от възобновяеми източници;

- съгласуване на приоритетите в областта на НИИ между държавите членки и ЕС, като същевременно се насърчават трансграничните съвместни действия на европейските научноизследователски центрове, университети и предприятия в различните отрасли.

Очаквани резултати

- Привеждане на всички специфични за областта/технологията стратегически програми за научни изследвания и иновации и планове за изпълнение в съответствие с новите приоритети на ЕС и разработване на планове за изпълнение;
- политически препоръки за по-добро включване на следните области в рамката на плана SET за НИИ в областта на енергетиката: кръговост и заместване на материали; НИИ за нуждите на обществото; цифровизация; умения; навлизане на пазара;
- подобрен мониторинг на напредъка чрез информационната система на плана SET.

9. ПОДОБРЯВАНЕ НА ВРЪЗКАТА МЕЖДУ НИИ И ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ В РАМКИТЕ НА ЕНП И РАЗГРЪЩАНЕ НА ПЪЛНИЯ ПОТЕНЦИАЛ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ЕКОСИСТЕМИ ЗА НИИ

Цели

- Постигане на по-добра съгласуваност между стратегиите, политиките, програмите и финансирането на НИИ и висшето образование. По-тясно сътрудничество и диалог между тези две области на европейско, национално, регионално и институционално равнище;
- постигане на по-силни и по-свързани регионални системи за НИИ и намаляване на различията по отношение на иновациите в Европа;
- подобряване на знанията, показателите и инструментите за прилагане на всеобхватни междусекторни стратегии, като по този начин иновациите се съгласуват с по-широките обществени цели;
- повишаване на осведомеността и подобряване на взаимното допълване между научните изследвания и образованието;

- намаляване на разпокъсаността и регионалното разделение в европейската среда за НИИ;
- укрепване на сътрудничеството между академичните, публичните и частните субекти.

Описание

Тази структурна политика е насочена към създаване на структуриран и целенасочен обмен в рамките на общността, за да се насърчи по-систематичен подход, включително по отношение на управлението и подкрепата, и да се включат както представители на научноизследователските среди, така и на висшето образование. За създаване на стабилни партньорства между участниците в сферата на образованието и научните изследвания и иновациите, които да работят заедно за създаване на нови механизми и стимули за намаляване на разпокъсаността и преодоляване на регионалните различия.

Очаквани резултати

- Разработване на препоръки за изготвяне и прилагане на стратегии на институционално, регионално, национално и европейско равнище;
- идентифициране на настоящите правни пречки на регионално, национално и европейско равнище; на принципите и основните компоненти, необходими за разработването на правната рамка за установяване на петата свобода; препоръки за утвърждаване на европейските висши училища в челните редици на световните НИИ;
- идентифициране на политики, механизми и стимули за насърчаване на по-стабилно сътрудничество между висшите училища и другите участници в областта на НИИ;
- приета пътна карта за амбиции за стратегическо привеждане в съответствие с ЕНП/ЕИП (във връзка с висшето образование).

10. ПОВИШАВАНЕ НА ДОВЕРИЕТО В НАУКАТА ЧРЕЗ ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ, АНГАЖИРАНост И КОМУНИКАЦИЯ НА НАУКАТА

Цел

- Повишаване на обществената ангажираност в областта на НИИ, гражданската наука и комуникацията на науката чрез съвместно разработени насоки;
- разработване на по-ефективни механизми за значително и приобщаващо участие на обществеността в НИИ;
- укрепване на връзките между науката и обществото на национално/регионално/местно равнище;
- повишаване на научната грамотност и увеличаване на научния капитал чрез по-тесни връзки между научната общност и младите хора и с хората, които не се занимават с наука.

Описание

Тази структурна политика представя многостранен подход с оглед на повишаване на доверието в науката, а оттам и на демократичното управление — въз основа на постиженията на действие 14 „Да се доближи науката до гражданите“ от програмата за политиката за ЕНП за периода 2022—2024 г.

Очаквани резултати

- Ръководни принципи на приобщаващото участие: разработване на общи подходи за участието на обществеността в областта на НИИ и комуникацията на науката;
- дейности, свързващи изследователите и младите хора: новаторски начини за ефективно и приобщаващо участие и ангажиране на младите хора в науката, като се привличат специалисти от практиката да предоставят най-добрите национални практики и да се надгради работата по разработване на наръчници и насоки в рамките на проекти, финансирани от ЕС;
- свързване на науката и гражданите, организиране на дейности, свързващи и укрепващи местните общности в областта на НИИ с различни заинтересовани страни и граждани по темата за науката и нейната роля в обществото;

- взаимно обучение по въпросите на доверието в науката, консолидиране и споделяне на знания за това как да се изгражда, измерва и укрепва доверието чрез участие на обществеността;
- механизъм и схема за финансиране, предназначени да разширят обхвата на най-добрите практики на националните инициативи за гражданско участие и ангажираност на равнището на ЕС.

11. ПОДОБРЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО ВИСОКИ ПОСТИЖЕНИЯ В ЕС

Цели

- Подобряване на достъпа до високи постижения в целия ЕС;
- принос за съгласувано и основано на полезни взаимодействия планиране и изпълнение на инвестиции на ЕС в НИИ от програмите на политиката на сближаване и 10-та рамкова програма за НИИ;
- създаване на по-тесни връзки между регионалните органи по отношение на инициативите в рамките на програмите за НИИ и осигуряване на стимули за стартиране на национални инициативи, които допълват инициативите на равнището на ЕС.

Описание

Подобряването на достъпа до високи постижения в цялото ЕНП и изграждането на по-силни полезни взаимодействия между политиката на сближаване, националните и регионалните програми и „Хоризонт Европа“ се натъкват на трайни пречки. Чрез структурната политика тези пречки се преодоляват посредством укрепване на сътрудничеството между органите при управлението на Европейския фонд за регионално развитие и „Хоризонт Европа“ на национално равнище и на равнището на ЕС.

- Продължаване на работата на подгрупата RIMA в рамките на Форума за ЕНП, която да обединява националните органи в областта на научните изследвания и иновациите и управляващите органи на програмите на политиката на сближаване, за да се улесни обменът на информация за резултатите и практиките от инициативите на ЕС.

Очаквани резултати

- Изготвяне на препоръки за подобряване на достъпа до високи постижения и за осигуряване на съгласуваност и полезни взаимодействия между програмите;
- доклад за напредъка по изпълнението на препоръките от етап 1 на проучването на RIMA в рамките на действащата правна рамка (например комуникация, изграждане на капацитет, дългосрочно планиране, достъпност на данните и подход, основан на данни, правила за изпълнение и модели за координация между двете общности);
- съвети за изграждане на по-силни полезни взаимодействия в бъдеще между политиката на сближаване, по-специално по отношение на интелигентната специализация, като се използват полезните взаимодействия с действията, финансирани по частта „Разширяване“ на програмата, и рамковата програма;
- обмен на най-добри практики за подобряване на достъпа до високи постижения, по-специално национални политики, действия и инструменти, които улесняват достъпа до научни и иновационни мрежи, и предложения за политики, по-специално за сътрудничество между държавите членки.

Действия в областта на ЕНП

12. ПРИЛАГАНЕ НА РАВНОПОСТАВЕНОСТ В ОТВОРЕНАТА НАУКА

Цели

- Разкриване на пречките и предизвикателствата пред равнопоставеността в прилагането на отворена наука и предлагане на възможни решения за ответни мерки на политиката;
- разширяване на нестопанските модели за научни публикации със свободен достъп с широко навлизане и признаване в различни дисциплини, включително при оценката на научните изследвания;

- изграждане на капацитет по отношение на уменията за отворена наука и равнопоставен достъп до инфраструктури за отворена наука за изследователската общност на ЕНП;
- разработване на политически подходи на ЕС за определяне на пътища за по-голяма равнопоставеност в практиките и инфраструктурите за отворена наука.

Описание

За прилагането на отворена наука са необходими силна политическа подкрепа и значителни инвестиции в ресурси, по-специално в инфраструктури (и достъп до тях), координация, технологична готовност, умения в областта на отворената наука и цифровите технологии, както и създаване на ефективни стимули и системи за признаване и поощряване на изследователите. Те се различават значително в отделните европейски държави и организации — но също и в световен мащаб — и създават обща необходимост от по-равнопоставени подходи в ЕНП.

- Проучване на националния опит и политическите рамки във връзка с достъпа, обхвата и проектирането на инфраструктурите за отворена наука, политиките за научно публикуване и капацитета на изследователите за отворена наука;
- стартиране на взаимно обучение по въпросите на равнопоставеността в отворената наука през 2025—2026 г.;
- насърчаване на разпространението на умения и обучението за преодоляване на неравнопоставеността при прилагането на отворена наука;
- провеждане на семинари за публичните органи с цел определяне на препоръки за институциите и създателите на политики и издаване на доклад през 2027 г.

Очаквани резултати

- Преглед на предизвикателствата пред равнопоставеността в областта на отворената наука в държавите от ЕНП (отразяващ съществуващото разнообразие по отношение на рамки, капацитет, финансиране и т.н.);
- подкрепа чрез политики и финансиране за функциониране на висококачествени нестопански услуги за научни публикации със свободен достъп в цялото ЕНП;

- разработване и разпространение на общи инструменти, методи за обучение и услуги за повишаване на капацитета по отношение на уменията в областта на отворената наука; в сътрудничество със заинтересованите страни;
- препоръки за разработване на политически подход на ЕС към равнопоставеността в отворената наука в нейните различни практики.

13. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ЕКОСИСТЕМАТА „ЕВРОПЕЙСКАТА НАУКА В ПОДКРЕПА НА ПОЛИТИКИТЕ“ (S4P)

Цели

Това действие има три взаимосвързани цели:

- по-нататъшно развитие на „Науката в подкрепа на политиките“ и подобряване на междусекторното интегриране на знанията в публичните политики;
- развитие и укрепване на европейската екосистема на S4P във всички подходи, сектори и нива на управление;
- насърчаване на сътрудничеството между мрежите на съответните участници и стимулиране на идентифицирането и обмена на най-добри практики и взаимното обучение.

Описание

За да се подпомогнат връзките между науката и политиката в Европа и да се преодолее фрагментацията на екосистемите на S4P, ще бъдат постигнати два ключови етапа:

- мрежа от национални координатори за „Науката в подкрепа на политиките“, която обединява служители, работещи в областта на S4P в националните администрации и институции за политика в областта на НИИ в цяла Европа, с цел координиране на усилията за интегриране на подходите на S4P в техните администрации на всички нива на управление и насърчаване на взаимното обучение между държавите;
- мрежа за партньорски практики в областта на S4P с цел насърчаване на силни общоевропейски и международни връзки, както и на по-голямо взаимодействие, взаимно обучение и сътрудничество между мрежите и участниците в S4P.

Очаквани резултати

- Редовен диалог между мрежата, мрежата за партньорски практики и други заинтересовани страни, за да се проучи как да се създадат необходимите условия за ефективно взаимодействие между научните изследвания и политиката;
- насърчаване на взаимното учене, укрепване на уменията и компетенциите и създаване на условия за сътрудничество в областта на S4P в различни сектори и на различни равнища на управление;
- създаване на обсерватория за европейската среда и практиките в областта на S4P, като се съчетаят факторите за успех и общите предизвикателства, свързани с взаимодействието между науката и политиката.

14. УЛЕСНЯВАНЕ И УСКОРЯВАНЕ НА ОТГОВОРНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ В НАУКАТА В ЕС

Цели

Разработване, подкрепа, съгласуване и координиране на мерките на политиката с цел ускоряване и улесняване на отговорното навлизане на ИИ в европейската наука и научните изследвания, което да доведе до:

- съгласувани политики за ИИ в науката, включително общо определяне на приоритетни области;
- по-голям обмен на експертен опит и ресурси между държавите;
- основа за сътрудничество и бъдещо участие, за споделяне на най-добри практики и за привличане на повече съмишленици;
- по-тясно сътрудничество и ангажираност със заинтересованите страни, създаване на мрежи и изграждане на общност.

Описание

Действието ще бъде съсредоточено върху три ключови теми, произтичащи от приоритетите на политиките на новата Комисия:

- стратегия за ИИ в науката;
- създаване на Европейски научноизследователски съвет за ИИ;
- споразумение за финансиране на ИИ в науката.

Тези теми ще бъдат обсъждани и разработвани под формата на редовни срещи, семинари за изграждане на капацитет, на които ще се представят сведения и развития в политиката, както и практически семинари за съвместна работа по съгласуване на политиката, насоки и програми за финансиране.

Очаквани резултати

- Актуализиране, популяризиране и разпространение на развиващите се насоки на ЕНП за използването на генеративен ИИ в научните изследвания (поне веднъж годишно през 2025, 2026 и 2027 г.);
- съвместна пътна карта за ИИ в науката (2025 г.);
- съгласувана програма за стратегическо финансиране с държавите членки и евентуално също с европейските финансиращи организации (2026 г.);
- съвместни проекти, ако участниците сметнат това за осъществимо/полезно (2026—2027 г.);
- съгласуван план за текущо сътрудничество и разработване на политики (2027 г.).

15. ПОВИШАВАНЕ НА СИГУРНОСТТА НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Цел

- Подобряване на сигурността на научните изследвания в ЕС, за да се поддържа силна и отворена академична среда, като за основа се използва препоръката на Съвета относно сигурността на научните изследвания;
- осигуряване на пространство за сътрудничество за създателите на политики за обмен на опит и прилагане и разработване на национален подход за намаляване на рисковете, като се зачитат академичната свобода и институционалната автономия;
- осигуряване на условия на европейския сектор на НИИ за оптимизиране на възможностите и намаляване на рисковете от международното сътрудничество и за запазване на отворени и безопасни условия в международното сътрудничество.

Описание

Предвид начина, по който се обменят знанията в ЕНП, и силните международни връзки в сектора на НИИ не е възможно въпросите със сигурността на научните изследвания да бъдат решени единствено с национални усилия. Координираните усилия на национално равнище и на равнището на ЕС ще осигурят рамка за обмен на най-добри практики и гарантиране на съгласуваност. През първата година държавите членки ще могат да оценят състоянието си и да планират следващите стъпки, за да си помогнат взаимно да постигнат базово ниво на сигурност на научните изследвания.

Очаквани резултати

В обхвата на действието ще се приложи рамката на препоръката на Съвета относно сигурността на научните изследвания⁸ по следния начин:

- работа за създаването на европейско пространство за сътрудничество в областта на сигурността на научните изследвания чрез структурно сътрудничество между експерти от държавите членки, финансиращи научни изследвания организации и организации на заинтересованите страни в областта на научните изследвания и иновациите на равнище ЕС, както и проучване и оценяване на възможностите за по-голяма структурна подкрепа в това отношение, например чрез европейски експертен център в областта на сигурността на научните изследвания, като се вземат предвид съществуващите структури и като го свържат с платформата за обслужване на едно гише;

⁸ Препоръка на Съвета от 23 май 2024 г. относно повишаване на сигурността на научните изследвания (ОВ С, C/2024/3510, 30.5.2024 г.).

- събиране на създатели на политики, експерти и специалисти от практиката по темата за сигурността на научните изследвания на двугодишна Европейска водеща конференция по сигурността на научните изследвания (2025 г., 2027 г.);
- набелязване, мониторинг и анализиране на мерките и инициативите за сигурността на научните изследвания на национално равнище и на равнището на ЕС, включително чрез мониторинг на сигурността на научните изследвания на всеки две години (2025 г., 2027 г.);
- подкрепа на обмена на информация, взаимното обучение и изграждането на капацитет, по-специално за разработването на национални подходи към сигурността на научните изследвания;
- разработване на насоки и инструменти за предпазни мерки в програмите за финансиране на научни изследвания на национално равнище и на равнището на ЕС, както и за управление на риска и процеси на надлежна проверка в организациите, извършващи научни изследвания (например платформа за обслужване на едно гише за справяне с чуждестранната намеса в НИИ);
- по-тясно сътрудничество с международни партньори по отношение на подходите и мерките за сигурност на научните изследвания.

Предвид чувствителността на темата, която често включва чувствителна или класифицирана информация, участието в нея по принцип ще бъде ограничено до експерти от държавите членки.

16. УСКОРЯВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ В НИИ ЗА ПРОМИШЛЕНА ТРАНСФОРМАЦИЯ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНА УСТОЙЧИВОСТ НА ЕВРОПА

Цел

- Постигане на по-добро разбиране на нуждите на промишлеността от резултати и инвестиции в НИИ, което ще позволи на създателите на политики и агенциите за финансиране да разработят и приложат целеви инструменти за мобилизиране на инвестиции в НИИ;
- увеличаване на полезните взаимодействия при финансирането на НИИ, по-специално от страна на промишлеността, за трансфер на технологии, демонстрационни съоръжения, увеличаване на мащаба, валидиране и технологични инфраструктури;
- улесняване на пътя към внедряване и използване на съвременни технологии в промишлеността с насоченост към устойчивостта и ползата за обществото.

Описание

Ускоряването на инвестициите в НИИ изисква систематичен подход за информиране и формиране на програмата за НИИ в зависимост от нуждите на промишлеността и цялостна оперативна рамка за ефективен трансфер на резултатите от НИИ в промишлени приложения.

- Интегриране на действащите инструменти на европейско, национално и регионално равнище, представяне на добри практики при тяхното прилагане, улесняване на обмена на опит и предоставяне на възможности на държавите членки и регионите да споделят добри практики и да привнасят нови знания;
- прилагане на основания на търсенето европейски подход към технологичните инфраструктури, включително пилотни действия и възможни схеми за финансиране, като част от текущата работа в областта на научноизследователските и технологичните инфраструктури;
- разработване, изпитване и прилагане на подхода на политическия инструментариум за ускоряване на декарбонизацията на енергоемките отрасли и за насърчаване на кръговата икономика, като се гарантира приносът на общността по плана SET.

Очаквани резултати

- Картографиране на инструменти на политиката в подкрепа на НИИ в промишлеността;
- принос към европейската политика за научноизследователски и технологични инфраструктури, включително действия, водещи до основано на търсенето използване на такива инфраструктури от промишлеността, по-специално МСП, стартиращите и разрастващите се предприятия;
- изграждане и обмен на знания и експертен опит в областта на националното планиране на промишлените технологии за декарбонизиране на енергоемките отрасли;
- принос към европейска платформа за мониторинг на технологиите и промишлените демонстрационни системи (Европейски център за иновации за промишлена трансформация и емисии от промишлеността — INCITE).

17. УСКОРЯВАНЕ НА МЕТОДИКИТЕ С НОВ ПОДХОД (МНП) ЗА НАПРЕДЪК В БИОМЕДИЦИНСКИТЕ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИЗПИТВАНЕТО НА ЛЕКАРСТВЕНИ ПРОДУКТИ И МЕДИЦИНСКИ ИЗДЕЛИЯ

Цел

Целта на действието е чрез съгласуван и координиран подход в държавите членки и, когато е целесъобразно, в асоциираните държави да се ускорят разработването, валидирането/квалифицирането, приемането и усвояването на методики с нов подход (МНП) в биомедицинските научни изследвания и регулаторното изпитване на лекарствени продукти и медицински изделия.

Описание

Въпреки че държавите членки са обвързани с Директива 2010/63/ЕС, с която се изисква заместване на процедурите с животни в областта на научните изследвания, образованието и регулаторните изпитвания, веднага щом станат достъпни валидни алтернативни подходи, не съществува механизъм за координация, с който да се гарантира разработването и валидирането на МНП. В действието на ЕНП ще се включат активно всички участници, като се създаде общеевропейска координация, състояща се от съответните министерства, регулаторни агенции, организации за финансиране на научни изследвания, академичните среди, фармацевтичната и медицинската технологична промишленост, изследователски организации подизпълнители, малки и средни предприятия (МСП) и стартиращи предприятия с цел съгласуване на националните и регионалните политики за ускоряване на разработването, валидирането, приемането и усвояването на МНП.

Това действие ще бъде подкрепено от четири работни групи по темите: 1) разработване на МНП и общи европейски инфраструктури, 2) валидиране/квалифициране, приемане и усвояването на МНП, 3) образование и обучение, 4) откритост и осведоменост.

Очаквани резултати

- Програма за разработване на МНП и инфраструктура, в която се определят областите, където МНП са най-необходими и се очаква да имат най-голямо въздействие в краткосрочен и средносрочен план (4-то тримесечие на 2027 г.);
- определяне от държавите членки и заинтересованите страни на действията, чрез които биха могли да подкрепят съвместно развитието на нови МНП и свързаните с тях инфраструктури (1-во тримесечие на 2028 г.);
- стратегия за приемане и усвояване на МНП, с която се определят критериите за използване на МНП (3-то тримесечие на 2027 г.);

- съвместна подкрепа от държавите членки и заинтересованите страни на валидирането и квалифицирането на ограничен набор от МНП, предназначени да бъдат приети и прилагани при регулаторното изпитване на лекарствени продукти и медицински изделия (4-то тримесечие на 2027 г.—3-то тримесечие на 2028 г.);
- план за образование и обучение на МНП (1-во тримесечие на 2027 г.) и съвместни програми за образование и обучение (2-ро тримесечие на 2027 г.—2-ро тримесечие на 2028 г.);
- хармонизирана програма за откритост и осведоменост за МНП, която подобрява свободния достъп до протоколите на МНП и резултатите от изпитване върху животни. В програмата ще бъдат предоставени насоки за членовете на етичните комисии, проверяващите и регулаторните органи въз основа на най-добрите практики в участващите държави членки. В нея се предлагат конкретни действия за повишаване на доверието на регулаторните органи в МНП, включително по-добро разбиране на потенциала и ограниченията на МНП (2-ро тримесечие на 2028 г.);
- провеждане на поне една голяма конференция за повишаване на осведомеността на гражданското общество и пациентите относно биомедицинските изследвания, откриването на лекарства и процеса на разработване (3-то тримесечие на 2028 г.).

18. РАЗРАБОТВАНЕ НА ПОСЛЕДОВАТЕЛНА И КООРДИНИРАНА РАМКА ЗА ЕВРОПЕЙСКИ ПОДХОД КЪМ ПОЧТЕНОСТТА И ЕТИКАТА В ОБЛАСТТА НА НИИ В УСЛОВИЯТА НА ВЪЗНИКВАЩИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Цели

- Създаване на общност за обмен за улесняване на дискусиите относно нов подход към етиката и почтеността в научните изследвания, който е неутрален по отношение на технологиите и ще улесни иновациите и ще подкрепи високите постижения, като се спазват принципите на опростяване и на подхода за етика още при проектирането;
- координиране на действията за подобряване на етиката и почтеността, предотвратяване на нарушенията и преодоляване на пречките пред прилагането на съществуващите етични насоки;
- постепенно разработване на европейска мрежа за създаване на рамка за почтеност и етика в научните изследвания, включително пътна карта за действия и показатели за изпълнението, като се вземат предвид вече съществуващите мрежи и структури;
- създаване на визия за екосистема за етични консултации и подкрепа на основата на доверие, която да позволи с науката и изследванията да бъдат стимулирани отговорни иновации, съобразени с обществените интереси.

Описание

Целта на това действие е да се предвидят, предотвратят, преодолеят и смекчат нововъзникващите предизвикателства и да се гарантира почтеността на научните изследвания във възловите технологични области в светлината на неотдавнашната актуализация на Европейския етичен кодекс за почтеност на научните изследвания и препоръката на Комисията за възловите за икономическата сигурност на ЕС технологични области.

- Възприемане на съгласуван подход към почтеността и етиката, за да се улесни отговорът на сектора на това и на други нововъзникващи предизвикателства;
- осигуряване на широк набор от инструменти за предвиждане, предотвратяване, управление и смекчаване на новите мащабни предизвикателства пред почтеността на научните изследвания;
- разработване на истински оперативен, съгласуван и устойчив европейски подход в подкрепа на изследователите за справяне с етичните предизвикателства.

Очаквани резултати

- Разработване на координационна структура (под формата на европейска платформа), която да обедини съществуващите европейски мрежи за изследователска етика и почтеност;
- подробна пътна карта с действия и показатели за изпълнението;
- практически насоки, оперативни наръчници и стандартни оперативни процедури;
- подход за съвместни действия за обучение на пилотна основа.

19. ЗАСИЛВАНЕ НА РОЛЯТА НА НИИ: НОВА ЕРА В УПРАВЛЕНИЕТО НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Цел

- Постигане на по-добро признаване на професията на ръководителя на научноизследователска дейност, както и на привлекателни и по-ясни възможности за кариерно развитие за ръководителите на научноизследователска дейност;
- осигуряване на широк и лесен достъп до образователни материали и дейности/инструменти за повишаване на квалификацията на ръководителите на научноизследователска дейност, в т.ч. на ръководителите на научноизследователска дейност в началото на кариерата им, включително насоки за инструментите на изкуствения интелект;

- създаване на призната общоевропейска схема за обучение и развитие на уменията на ръководителите на научноизследователска дейност с компоненти за взаимно обучение и мобилност, гарантиращи интегрирането на приоритетите и ценностите на ЕНП, например етиката и почтеността на научните изследвания, отворената наука и равенството между половете;
- подобряване на работата в мрежа с ръководители на научни изследвания от публичния и частния сектор, което ще доведе до по-добра осведоменост относно схемите за професионално развитие, кариерното развитие и наличните възможности за обучение.

Описание

С активизирането на научноизследователските процеси и нарастването на очакванията за постигане на обществено въздействие специализираната подкрепа от страна на ръководителите на научноизследователска дейност става изключително важна. Целта на настоящата инициатива е да се укрепи професията „ръководител на научноизследователска дейност“, която все още е подценена в ЕНП, и да се предостави подкрепа за нейното стратегическо развитие. С тази цел се подчертава необходимостта от координирана подкрепа на ЕС и националните политики за създаване на квалифицирани специалисти, по-добри перспективи за кариерно развитие, подобряване на условията на труд, равенство между половете, обучение и мобилност.

Очаквани резултати

- Стартиране през 2025 г. и прилагане на всеобхватна и гъвкава рамка за кариерно развитие и компетентност на ръководителите на научноизследователска дейност; провеждане на основана на фактите кампания за повишаване на осведомеността в държавите членки, резултатите от която ще бъдат публикувани през 2026 г.;
- съвместно изготвяне през 2026 г. на Европейска харта за ръководители на научноизследователска дейност при изграждане на тристранен подход с организации, извършващи научни изследвания, организации, финансиращи научни изследвания, и европейската промишленост, като се гарантира признаване във всички сектори; разработване на подходи за изграждане на капацитет; и анализиране на ролята на управлението на научните изследвания в избрани действия, финансирани в рамките на частта „Разширяване на участието“ на „Хоризонт Европа“, за да се проследи въздействието върху цялостната ефикасност и ефективност на системата за научни изследвания и иновации;

- Стартиране през 2027 г. на централизиран онлайн център, за предпочитане в рамките на предстоящата платформа за таланти на ЕНП, в който да се събират настоящи и нови учебни програми, образователни материали, наред с инструментите за повишаване на квалификацията на ръководителите на научноизследователска дейност, и да се осигурява достъп до жизненоважни програми за обучение и сертифициране както за настоящи, така и за бъдещи специалисти.
-